

Kunnskapsdepartementet
Pb 8119 Dep.
0032 OSLO

Deres ref: 201003005
Vår ref: 10/00180-2
Dato: 10.11.2010

NOU 2010:7 Mangfold og mestring. Flerspråklige barn, unge og voksne i opplæringssystemet

KIM takker for anledningen til å gi innspill til høringen om mangfold og mestring. Vi vil berømme Østbergutvalget for det store arbeidet som ligger bak denne omfattende høringen. Høringen dokumenterer på grundig måte behov i samtiden for flerspråklige barn, unge og voksne i det norske opplæringsystemet.

Hovedinntrykket man sitter igjen med er av et lovverk som setter store, gode og ideelle mål samt tilfredsstillende læreplaner og andre styringsdokumenter på opplæringsområdet. Allikevel bærer resultatene et bud om en lokal implementering som på alt for mange områder preges av svakheter og mangler.

I inneværende oppnevningsperiode har KIM særlig fokus på likeverdige offentlige tjenester og rettighetsarbeid. Høringsdokumentet berører forhold som KIM er sterkt opptatt av på begge områder. Utvalget ønsker framover å spille inn til og føre dialog med opplæringsmyndighetene på en rekke områder.

KIM ser det som problematisk at skoleverkets ressurs- og økonomiforvaltning, støtter bedre opp om svært tradisjonelle løsninger i arbeidet med å kvalifisere nykommerne enn om utvikling og forbedring av nyere, mer effektive løsninger.

Vi har det vi trenger, vi vet hva vi må gjøre, hvorfor gjør vi det ikke?

NOU 2010:7 Mangfold og mestring er ikke første gangen departementet har utredet disse spørsmål. For over femten år siden spilte KIM inn til arbeidet med *NOU 1995:12 Opplæring i et flerkulturelt Norge*, der et lignende utvalg utredet mange av de samme spørsmål, påpekte mange av de samme feil og mangler og fremmet mange av de samme anbefalinger.

Både i 1995 og i 2010 fremhever utredningsutvalgene at det er både nødvendig å komme fram til en nasjonal politikk som sikrer barn med minoritetsbakgrunn en likeverdig skolegang og samtidig å ha effektive strategier for å bygge opp og spre den nødvendige kompetansen i lærerstanden, slik at implementering lokalt vil være mulig. Mange av anbefalingene fra 1995 er nå bygget inn i regjeringens strategiplan *Likeverdig utdanning i praksis!* Planen har vært styrende på området siden 2004.

Etter KIMs syn har Norge allerede det meste av det som trengs for å gjennomføre et likeverdig skoletilbud til minoritetselever med langt bedre resultater enn i dag.

- *Vi har den nødvendige lovmessige forankring for likeverdige skoletilbud for minoriteter*

Opplæringslovene, Diskrimineringsloven, FN-konvensjonen om sivile og politiske rettigheter, FN-konvensjonen om økonomiske, sosiale og kulturelle rettigheter, UNESCO-konvensjonen mot diskriminering i utdanning. Samtlige gir sterke føringer til landets opplæringsmyndigheter

- *Vi har en nasjonal politikk som kommer til uttrykk i læreplaner og andre styringsdokumenter på området.*
- *Vi har både generelle og spesifikke lærerutdanningstilbud i de fleste landsdeler*
- *Vi har forskningsinstitutter med spisskompetanse på utdanning i en multietnisk kontekst.*
- *Vi har et nasjonalt kompetansesenter (NAFO) med mandat til å bistå kommunene.*

Til tross for at alt dette er på plass, svikter implementeringen i mange kommuner særlig overfor de svakest og mest utsatte elevgrupper innenfor minoritetsbefolkningen. Denne situasjon gjelder både i forhold til grunnskolen, videregående opplæring og voksenopplæring. Den store utfordring er hvordan sikre lokalimplementeringen i kommunene.

I Kapittel 6 foreslår utvalget en rekke tiltak som vil forbedre tilsyn med skolens forpliktelser etter opplæringsloven. KIM støtter disse tiltak.

Videre synspunkter

KIM viser til at NOU 2010:7 er en svært omfattende utredning som fremmer en lang rekke anbefalinger til myndighetene. I sin forrige oppnevningsperiode fremmet KIM en rekke innspill til Østerberutvalget underveis i sitt arbeid. I det store og hele er KIM enig med utvalget både når det gjelder problemanalyse og veien videre og ser det ikke som nødvendig å gjenta tidligere innspill her.

KIM vil særlig fremheve tre områder der skoleverket ikke har kommet særlig langt og der det vil være behov for å intensivere arbeidet framover:

- Skoletilbudet til elever som kommer sent i skoleløpet, særlig de med liten grunnskolegang
- Spesialundervisningstilbudet til minoritetsspråklige
- Voksenopplæringstilbudet for alle innvandrere til Norge

KIM kjenner til anbefalinger og synspunkter som har blitt fremmet av IMDi i sitt hørings svar vedr. skoletilbudet til nyankommere og støtter disse. Elever som kommer til Norge i en alder som tilsvarer 9.-10. klassetrinn i grunnskolen eller videregående skole ofte faller helt utenfor alle tilbud, og møter store problemer videre i yrkeslivet. Ang VO-opplæringen, mener KIM det er stort behov for kvalifisering av lærerne, omfattende nytenking og effektivere læringsopplegg.

Avslutningsvis

NOU 2010:7 Mangfold og mestring er en omfattende gjennomgang av et stort og sammensatt felt innen skoleverket. Det videre arbeid med skoletilbudet til minoritetsspråklige må ha et tydelig fokus på likeverdighet og adekvate faglige rammer om vi skal lykkes denne gangen i implementeringen.

KIM stiller seg villig til å komme med konkrete innspill under departementets videre arbeid med å forbedre barnehage og skoletilbudet til minoritetsspråklige barn og til opplæringstilbudet til voksne innvandrere.

Med vennlig hilsen

Anita Rathore
Utvalgsleder

Saksansvarlig:
Hilde Roald
Seniorrådgiver

Kopi til:Kopi til:Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementet